

Zmeda pri izrazju

V povezavi z enakostjo spolov obstaja več izrazov, ki se pogosto uporabljajo nepravilno ali kot sopomenke.

Enake možnosti (žensk in moških)

Enake možnosti so pojem, ki temelji na splošnem razumevanju človekovih pravic in poudarja enakost vseh ljudi ne glede na spol, starost, raso, narodnost, zdravje, družbeni položaj itd.

Enake možnosti opozarjajo na dejstvo, da ni dovolj samo razglasiti enakost vseh, pač pa tudi zagotoviti, da so pogoji enakosti dostopni in uresničljivi do razumne mere. Vsakdo mora imeti enake možnosti, da uresniči svoje potrebe, želje in življenjske cilje. Enake možnosti zato pomenijo potrebo po izravnalnih ukrepih tam, kjer te možnosti niso zagotovljene.

Predstavljajmo si, da nekdo zgradi čudovito poslopje in povabi vse ljudi na obisk. Vhod je speljan skozi prelepo, ogromno, popolno okrašeno stopnišče. Čeprav je zgradba odprta za vse in so povabljeni vsi ljudje ne glede na spol, starost, raso, narodnost, zdravje itd., tisti, ki ne zmorejo prehoditi stopnic, nimajo enake možnosti vstopiti v stavbo. Da se jim zagotovi enake možnosti, je treba stopnišče prilagoditi tako, da bodo lahko vstopili. V preteklosti so se taki ukrepi imenovali **pozitivna diskriminacija**. Nekateri ljudje so dobili več od drugih (v tem primeru bi dobili posebno denarno subvencijo, s katero bi lahko predelali vhod). Ker je tak izraz pri precej ljudeh povzročal občutek nepravilnosti, ga je nadomestil izraz **izravnalni ukrep**, ki bolje ponazarja bistvo pojma.

Enake možnosti so pojem, ki se osredotoča na zagotavljanje enakosti žensk in moških, še posebej na trgu dela, v izobraževanju, politiki, poklicnem življenju in na drugih področjih. Ovire, s katerimi se soočajo (večinoma) ženske in ki slednjim preprečujejo enakost z moškimi, izhajajo predvsem iz družbenih predsodkov in stereotipnih predstav o ženskosti in moškosti – **spolni stereotipi**. Primer protiukrepov na trgu dela v pomoč ljudem, ki skrbijo za družinske člane (skrb za otroke, ostarele in druge nesamostojne sorodnike je še vedno pretežno naloga žensk), je usklajevanje zaposlitve in družinskega življenja. Da se zagotovijo enake možnosti, morajo biti taki ukrepi na voljo vsem ljudem ne glede na spol, starost, raso, narodnost, zdravje itd. Zato je jasno, da morajo enake možnosti upoštevati vse možne ovire – ne samo tistih, ki izvirajo iz družbenih predstav o ženskosti in moškosti, ampak tudi ostale že omenjene (še posebej starost, raso, narodnost in zdravje, ki so poleg spola najpogostejši vir neenakosti v družbi).

Enakost med ženskami in moškimi

Enakost med ženskami in moškimi opozarja na ovire, s katerimi se soočamo zaradi svojega spola. Ne gre samo za pomanjkanje enakosti na trgu dela, pri dostopu do izobraževanja in v izobraževanju, ampak tudi za neenakost kot posledico spolnih stereotipov v družbi – neenako plačilo, spolna segregacija v zaposlovanju, neenaka delitev dela v gospodinjstvu, neenakost v izobraževanju deklic in dečkov. Enakost med ženskami in moškimi je del enakosti spolov, a samo en del.

Enakost spolov

Enakost spolov pomeni, da (kulturni) spol ni odločujoč dejavnik v družbi, da obstajajo enake možnosti žensk in moških, da jezik in institucije ne povzročajo razlik na podlagi neenakega razumevanja ženskosti in moškosti ter drugih spolnih identitet, ne samo *de jure*, ampak predvsem *de facto*. Jarmila Filadelfiova (2006, 68) enakost spolov opredeljuje kot enako vidnost, enak položaj in enako udeležnost žensk in moških na vseh področjih javnega in zasebnega življenja. Namen enakosti spolov je spodbujanje polne udeležnosti žensk in moških v družbi.

Avtorica hkrati opozarja, da je treba enakost spolov razumeti kot vrednoto, na katero naj se zanašamo pri spodbujanju in uresničevanju človekovih pravic. V tem smislu je enakost spolov osnova vsake dejavnosti na področju človeških odnosov. V tem primeru enakost spolov velja za "dejstvo, da s stališča

človekovih pravic ni nobenih razlik med moškimi in ženskami, ki bi upravičevale omejen dostop do polnega izkoriščanja pravic posameznikov" (Filadelfiova, 2009).

Enakost spolov je tesno povezana s **pravičnostjo spolov**, kar pomeni "stanje, v katerem tako ženske kot moški enako izvršujejo družbene funkcije in imajo enak dostop do sredstev in koristi, ne glede na spol (Filadelfiova, brez letnice). Z vidika spolov pravično ravnanje lahko pomeni enako ravnanje ali ravnanje, ki je sicer drugačno, a primerljivo glede pravic, koristi, dolžnosti in možnosti, ki jih daje.

Enakost spolov ne pomeni, da morajo biti ženske in moški povsem enaki. Enakost se zahteva v smislu njihovega položaja, dostojanstva in pravic (Pilcher, Whelehan, 2004).